

SLOVENEK

Inserati:

Enostop. petivrstna (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več kot trikrat 8 "
V reklamnih noticah stane
enostopna garmondvrsta
za 26 h. Pri večkratnem ob-
javljanju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izveniši nedelje
in praznike, ob pol 6. uri
popoldne.

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnishvu:
za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1.70

Za pošilj. na dom 20 h na
mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Koptarjevih ulicah št. 2 (vhod čez
dvorišče nad tiskarno). — Rokopisli se
ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravništvu je v Koptarjevih ulicah št. 2. —
Vsprejema naročnino, inserate in
reklamacije.
Upravniškega telefona št. 188.

Trgovinska pogodba z Nemčijo.

(Govoril poslanec Pevše ob
priliki razprave o trgovin-
ski pogodbi z Nemčijo v drž.
zboru.)

Visoka zbornica! Govoriti hočem k
temu zelo važnemu predmetu, kolikor mo-
goče, kratko. Vendar naj mi bo, kot polje-
delcu dovoljeno, govoriti popolnoma odkrito
k predlogi, ki je silno važna za avstrijsko
poljedelstvo.

Oglejmo si predlogo s čisto poljedel-
skega stališča in tako jo moram obravna-
vati kot zastopnik popolnoma agrarne de-
žele in tudi kluba, v katerem moramo
agrarci čuvati interese poljedelstva.

Ako si ogledam pogodbo z Nemčijo in
je primerjam z doslej veljavnimi, potem mo-
rem in moram odkrito priznati, da so nem-
ški agrarci v tem vprašanju avstrijske po-
polnoma porazili; znali so se ob pravem
času organizirati, postati mogočen faktor v
Nemčiji in znali so si pridobiti tudi moči
napram svoji vladi tako, da mora Avstrija
danes skleniti pogodbo, ki gotovo nudi av-
strijskemu poljedelstvu mnogo manj, kot do-
sedanja.

Gospoda moja, že zvišana carina na
žito samo, ki je skoro še enkrat višja nam
jasno osvetljuje smer novih pogodb.

Omenim na kratko: Carina za pšenico
je znašala doslej 3 marke 50 fenigov, sedaj
5 mark; za rž doslej 3 marke 50
fenigov, sedaj 5 mark; za oves doslej dve
marki 80 fenigov, sedaj 5 mark; za koruzo
doslej 1 marka 60 fenigov, odlej 3 marke;
za ječmen doslej 2 marki, sedaj 4 marke.

To govori tako jasno, da mi o tem ni
treba izgubljati več besedi.

Dosti je, da so se te carine skoro po-
dvojile v času, ko je cena žitu bistveno
nižja vsled ameriške konkurence, v času, ko
je silno pomanjkanje poljedelskih delavcev,
ko jih ni niti za drag denar dobiti; posebno
v naših južnejših deželah. (Res je!)

Naj navedem, da moramo v moji ožji
domovini, na Kranjskem, plačevati delavce
s 3-4 krome na dan. Prašam: Se bo li še
odločil kak poljedelec za pridelovanje žita.
In ako govorim tu o žitu kot zastopnik de-
žele, kjer pridelovanje žita ni najvišja na-
loga poljedelstva, ampak bolj živinoreja,
imam pač dovolj vzroka za to v trenutku,
ko bo zmanjšana izvoz omejil tudi pridelava-
vanje žita v teh avstrijskih deželah, ker so
cene minimalne. Kaj bo posledica? Te de-
žele se bodo vsled zmanjšane žitnega iz-
voza bolj posvetile živinoreji, vsled česar bo
pa za naše živinorejce v državi sami nastala
konkurenca. Silno pa teže avstrijsko živino-
rejo tudi živinske carine.

Priznam, da so naši avstrijski posre-
dvalci svojo dolžnost res popolnoma in zve-
sto izvršili, da se jim je posrečilo, vsaj ne-
zaslišano carinsko postavko v avtonomnem
tarifu Nemčije od 18 mark za 100 kg. spravi-
titi nazaj do 8 mark. Toda tudi to je še
trdo in težko. In ako tudi se je posrečilo
pomiriti nas poljedelce in živinorejce, ven-
dar je moja dolžnost, razviti tu jasno in
razločno sliko o tej carinski postavki.

Kot praktični poljedelec naj navedem
en zgled. Pri nas kupčujejo na živinskem
trgu po parih. Ako torej vzamemo, da tehta
en eksportni vol 7 × 8 = 56 mark, ali po
našem denarju 67 kron, od para torej
134 kron.

Menim, da ne pretiram, ako trdim,
da bodo vsled tega na naših živinskih trgih
padle cene. (Res je!) Hvaležno pa moramo
priznati, da se je našim posredovalcem saj
toliko posrečilo, da naše prima-blogo sme
še upati na uvoz v Nemčijo.

Nič boljše se nam avstrijskim konje-
rejcem ne godi tudi s carino na konje; ta
je v resnici enormna, ker znaša celo do 150
mark za eno glavo. Ta carina znaša vse-

kakor več ko 10 odstotkov vrednosti, in
ako pomislimo, da je Nemčija doslej vsako
leto pokupila nad 100.000 glav potem je
gotovo naš eksport, posebno plemenitejših
konjskih pasem, silno otežkočen.

V nemškem carinskem tarifu je prav
evidentna poteza, da na slabše pasme, ka-
tere se ne izplača gojiti v Nemčiji, postavl-
ja nižje carine, da pa na vse plemenitejše,
popolnejše, na vse, kar pomenja res dobiček
na poljedelskem in živinorejskem polju, po-
stavlja izredno visoke carine. (Cujte! Cujte!)

Želel bi le, da bi se ta stran bolj go-
jila tudi v avstrijski upravi, da bi varovali
tudi naše boljše plemenitejše konje.

Nič boljše ni s carino na prešiče, ki
znaša sedaj 9 mark na 100 kg. žive teže.
Sicer se nam dovoljuje v Nemčijo uvoz 80
tisoč prešičev, vendar bodimo odkriti: Ta
kontingent bo največ koristil ogrskim vele-
prodajalcem. In vendar je svinjereja, po-
sebnost za one dežele, kjer vlada malo po-
sestvo, kakor v moji ožji domovini, viso-
kega pomena.

Kot primer navajam le, da je v moji
ožji domovini na Dolenjskem, pri izbruhu
gospodarske krize vsled po trtni uši uni-
čenih vinogradov marsikoga pred popolnim
polomom rešila le svinjereja.

Ravno tako trdo je zadeta po nemški
carini tudi naša ovčjereja. Med tem ko je
carina poprej znašala eno marko, se je se-
daj povišala na 8 mark, torej posmerila,
gospoda moja! to se pravi, pri taki ovira-
joči carini je naravnost izključeno še izva-
žati naše klavne ovce.

In vendar, gospodje, pri današnjih raz-
merah in pri današnjem dragem delu se
tudi ovčja reja ne sme podcenjevati.

Ravno tako trdo smo udarjeni v izvozu
naše perutnine. Gospodje vedo iz raznih
poročil, da ima Avstrija precejšen izvoz pe-
rutnine in jajc. Vidimo pa, da tudi izvoz
naše perutnine v Nemčiji ne bo več prost
carine, ampak da znaša carina sedaj štiri
marke.

Da si poljedelec more napraviti točno
sliko, kakšna bo prihodnost pod vlado
novega nemškega carinskega tarifa, je ab-
solutno potrebno, da si natančneje ogle-
damo, kakšen je bil nemški trg za izvoz
naše živine.

Ves naš goveji izvoz je v letih 1896.
do 1900. znašal poprečno 132.000 glav; od
teh je šlo v Nemčijo nad 90% po številu
in 92 in pol % po ceni. Ta izvoz se je
zamogel držati vkljub groznim policijskim
šikanam Nemčije še nekaj let po sklepu
sedaj veljavne pog. be, dokler ni slednjič
l. 1897. vsled večnih pritožb, da avstrijski
uvoz znaša kugo v Nemčijo, padel l. 1894.
od 81 milijonov na 31 milijonov kron, tako
da je l. 1897. dosegel najnižjo stopinjo.
Potem pa je opaziti v našem živinskem iz-
vozu polahno dviganje in le obžalujem, da
je to dviganje zopet v nevarnosti vsled v
resnici visoke carine na živino.

V ilustracijo postopanja nemških polje-
delcev in tem pokorne nemške vlade naj
navedem, kako so znali nemški kmetovalci
naš prešičji izvoz v nekaj letih takorekoč
ustaviti. (Prav res!)

L. 1893, torej kmalu po začetku sedanje
pogodbe, smo imeli izvoz prešičev, ki je zna-
šal okroglo število 411.000 kosov, dokler
nismo l. 1900. dospeli do 26 kosov. (Cujte!
cujte!)

Nemški agrarci so znali na svojo vlado
tako pritiskati, da je odredbe o zaprtiji iz-
vedla strogo in brezobzirno. To dokazuje
okolnost, da je naša bilanca v letih 1899 do
1900 trpela za 55 milijonov kron v letnem
izvozu samo v tej stvari.

Gospodje! Vprašali me bode: Ni li
Nemčija imela povoda zato in ni li dolžnost
vas kmetovalcev in avstrijske vlade, storiti
vse, da se avstrijske črede ohranijo kuge,
in ni li bilo potem prav, da je nemška vlada
čuvala svoje živinorejce? Jaz sem prvi, ki
je pripravljen priznati, da je avstrijska uprava
v zatiranju kuge — opomnim gospode le na
zatiranje pljučne kuge — storila res veliko.
(Bravo!)

Ze desetletja smo neprenehoma imeli
pljučno kugo, ki je bila kriva, da so nemški
agrarci vedno rekli: Vlada, zapri, avstrijska
živina je okužena. Z malimi žrtvami — nič
več ko 1 1/2 milijona — je znala avstrijska
vlada to kugo popolnoma zatreti, tako da
moramo v tem oziru Avstrije imenovati
vzledno. Vedno zabavljanje na zanašanje
kuge iz Avstrije ni upravičeno; kajti mi Av-
striji kaj lahko konstatujemo, da se je po
nemških plemenskih prešičih zanesla svinjska
kuga v Avstrijo.

Morda sem preveč navdušen častilec
živinozdravniških razmer v Avstriji, ako re-
čem, da bi bilo morda bolj pravilno, kriti-
kovati nemške živinozdravniške razmere, ko
naše avstrijske. (Pritrjevanje.)

Jaz tukaj ne govorim o nemško ogr-
skih, ampak o avstrijskih razmerah. Kakor
je velikansko zvišana carina na našo živino,
tako je Nemčija tudi bistveno zvišala carine
na meso. Kajti doslej je znašala carina 15,
odlej pa naj znaša 27 mark. Gospodje, to
je zopet že skoraj dvojno in pri tem mo-
ramo upoštevati, da se je največ našega
mesa, nad dve tretjini, izvozilo v Nemčijo.
Navajam, da se je l. 1902 izvozilo 102.509
meterskih stotov, od katerih odpade le na
Nemčijo 95.787 meterskih stotov. Toda tudi
izvoz prekajenega in pripravljenega avstrij-
skega mesa v Nemčijo je znašal dve tret-
tjini vsega izvoza. Nemčija pa ima v svo-
jem mesoglednem zakonu odredbe, vsled ka-
terih je izvoz svežega mesa in posebno pre-
kajenega izredno otežkočen. (Konec.)

Dogodki na Balkanu.

(Izvirna poročila „Slovenca“)

Turki proti svojemu valiju.

Skadar, 27. avgusta. Turki v Skadru
so se razdelili v dve stranki. Eni so za va-
lija, a drugi proti njemu. Nasprotniki vali-
jevi so zahtevali od sultana, da valija takoj
premesti. Sultan je poslal sem svojega adju-
tanta Mustafa Nuri-pašo, da po-
miri vznemirjene Turke. A njegovo poslan-
stvo ni uspelo. Nasprotniki valija so izja-
vili, da se dvignejo proti njemu z orožjem
v roki, ako ga takoj ne odstranijo iz Skadra.
Valijevi privrženci, ki jih je pa mnogo več,
so izjavili, da bodo z orožjem branili valija
ter ne puste, da bi odšel iz Skadra. Vsak
trenutek more med ukajšnjimi Turki sa-
mimi teči kri; a da tudi za kristjane to ne
bo brez žrtve, je gotovo. Vse kaže, da se
bo naposled vse obrnilo le na kristjane.

Zalostna nesloga med Bolgari in Srbi.

Kratovo, 26. avgusta. Apostol
Jovanovič, kmet iz srbskega sela Štal-
koviće, v kratovski kazi, se je vračal iz
Kratova, kamor je nesel davek, ki ga je v
svojem selu zbral. Blizu samega Kratova pa
je bil napaden in ubit. Apostol je bil naj-
uglednejši Srbin v kratovski kazi. Iz ma-
ščevanja so ga ubili Bolgari, ker ni hotel
prestopiti na njihovo stran. Apostol je za-
pustil ženo in štiri otroke. Ta političen
umor je zelo razburil Srbe, ki iščejo pri-
like, da glavo svojega prvaka zamene z
glavami bolgarskih prvakov. Tako se bo
medsebojni bratomorni boj vršil toliko časa,
da bo obeh konec na radost Turkov, ki v
svoji molitvi molijo: „Ne zedini bože, kau-
rinerov (kristjanov)“.

Črnogorska osveta.

Skadar, 26. avgusta. Stirje Crno-
gorci, iz sela Sv. Jurij na Bojani, so
prestopili turško mejo. Tu so zajeli turškega
častnika, ki so ga ubili, mu odsekali glavo,
po črnogorskem običaju, in jo odnesli seboj
v Crnogoro, truplo pa pustili na mestu smrti.
Crnogorci, ki so s tem ubojem osvetili smrt
dveh svojih rojakov, katera so Turki ubili
v vasi Vraci, so nabili na kol glavo tur-
škega častnika, na kateri je bil še fes, in jo
postavili na ogled, da se ostali Crnogorci
prepričajo, da so „osvetili krv“ svo-
jih rojakov. Turke je ta dogodek silno raz-
dražil in bati se je skoro mejnega boja med
Turki in Crnogorci.

Volitev metropolita.

Belgrad, 27. avgusta. Danes ob
7. uri zjutraj se je v kapeli metropolije vr-
šilo klicanje sv. Duba na člane volivnega
zboru za izvolitev novega metropolita, na-
kar so se začele volitve. Zboru je predse-
doval najstarejši škof Dimitrij. Od 57
članov volivnega zboru jih je prišlo 45;
ostali niso došli, eni vseh boleznih, drugi pa
zato ne, ker niso v Srbiji. Rezultat glasova-
vanja je bil tak: škof šabacki Dimitrij
13 glasov, škof žički Sava 13
glasov, škof niški Nikanor 12 gla-
sov, škof timoški Melantij 2 gla-
sova, a 5 se jih je vzdržalo glasovanja.
Glasovanje je bilo tajno. Po zakonu je iz-
voljen oni, ki dobi najmanj dve tretjini gla-
sov. Ker pa teh ni nihče dobil, se bodo vo-
litve zopet vršile v četrtek, 31. avgusta, te-
daj bo izvoljen oni, ki dobi najmanj polo-
vice glasov. Ako zopet nihče ne dobi po-
lovico glasov, bo volivni zbor odgodil seje
in se bo zopet sešel čez šest mesecev, da
si izvoli metropolita.

Turški vojaki ubijajo narod.

Skoplje, 26. avg. V petek, dne 13.
avgusta je obkolil en oddelek askerov, 300
mož, ponoči selo Konopčico, v pala-
nački kazi, kjer so bili skriti bolgarski čet-
niki. Vojska je pozvala četo, naj se uda; a
ko so seljaki odgovorili, da v selu ni čet-
nikov, se je vojska napotila v oni kraj sela,
kjer so bili skriti četniki. V mraku se je
četnikom posrečilo pobegniti, a narod je ostal
brez brambe na milost in nemilost vojakov.
Ogorčeni, ker so jim ušli četniki, so besni
vojaki ubili 4 može, 7 žena in 5 otrok, mnogo
pa je ranjenih, od teh bo tudi še marsikdo
zaradi ran umrl. Med ranjenimi so tudi otroci.
Vojaki so ubili dvoje dece 4 let. a eno 1
leta. Seljaki iz Konopčice so takoj v soboto
šli v Palanko tožiti h kajmakamu, a straža
seljakov ni pustila v mesto. Seljaki so se
hoteli brzojavno pritožiti pri Hilmi paši
in civilnih agentih, a v brzojavnem uradu
brzojavke niso hoteli sprejeti. Ranjeni še
niso dobili zdravniške pomoči. Včeraj je sem
v Skoplje došla deputacija seljakov, da od
valije zahteva zaščite, a je tudi tu niso do-
bili. Bolgarska četa, ki je dala povod tem
zločinom, je dospela v Konopčico z name-
nem, da primora srbska sela v okolici, preiti
k Bolgarom. Vojski je poveljeval bim-
baša (major) Ibrahim-bej. Ker je na
Slovenskem večje število delavcev iz pala-
načke kaze, pa najbrže tudi iz Konopčice
same, navajam tu imena ubitih, da vedo, kdo
je bil ubit v onem poboju. Ubiti so moške:
Jakim Stojanov, Veličko Kr-
stev, Spasko Iliev, Veličko
Trajanov; žene: Stojanka Kr-
steva, Stojanka Koleva, Ilin-
ka Krsteva, Božana Arsova,
Stojanka Spasova, Velika Pe-
trova, Stefana Veličkova; otroci:
Marča Krstova, Jordana Tra-
janova, Gena Trajanova, Stoj-
ko Veličkov in enoletni Jakim Kr-
stev.

Povratek kneza Ferdinanda.

Sofija, 25. avgusta. Na splešno za-
čudenje je danes knez Ferdinand nenadoma
došel v Sofijo. Njegovega dohoda ni nihče
pričakoval in o njegovem dohodu ni ničesar
vedela niti vlada. Temu nepričakovane-
nemu kneževemu povratku nadevlejo tu
neko važnost. Knez, ki drugače pelaga ve-
liko važnost na ceremonije, se je pripeljal
v navadnem vozu, na kolodvoru ga ni nihče
sprejel in s kolodvoru se je odpeljal na
dvor v priprostem izvoščku z dr. Stanče-
vom, bolgarskim diplomatskim agentom v
Peterburgu, ki je dospel skupno s knezom.
Knez gre na velike vojaške vaje, a takoj po
vajah gre zopet v inozemstvo. Knez Ferdi-
nand je vladar, ki najmanj od vseh vladar-
jev na svetu prebiva v svoji državi.

Turki napadli Bolgare.

Veles, 25. avgusta. Turška razboj-
niška četa, broječa 60 mož, je napadla bol-
garsko vas Mrzen-Orahovac. Seljaki so se

branili proti razbojnikom iz svojih hiš z orožjem v roki. Padla sta dva Bolgara in štirje Turki.

Rusko-japonska vojska.

Mirovna pogajanja.

Listi svoja poročila nadaljujejo vsak po svoje. Ta je pesimist, oni optimist. Pozitivnih dejstev je malo. Iz Portsmoutha prihaja vest, da je konferenca na prošnjo Takahire odložena do torka ob štirih popoldne. Izprva se je mislilo, da hočejo Japonci staviti nove predloge, sedaj pa poroča „Matin“:

Pariz, 27. avgusta. Takahira je izjavil, da Japonska ne bo stavila novih predlogov. Komura je zahteval odgoditev le zato, da ne bi razžalil Rossevelta in da bi pokazal, da ni Japonska kriva, da se mirovna pogajanja razderejo. Sicer polagajo krogi, ki upajo na mir, veliko važnost na Reuterjevo brzojavko iz Portsmoutha (27. avg.), ki pravi, da se je Takahira pogovarjal z Witteom v njegovih sobi. Toda nasprotno podere vse nade vest „Matinova“, ki je sicer že datirana 26. avgusta, da je Witte zahteval od blagajnika hotela račun. Seveda je vse te vesti treba sprejeti z največjo rezervo. Tudi vesti, ki prihajajo iz Peterburga, ne soglašajo. Včeraj smo zabeležili vest, da so ameriški finančni krogi trdno prepričani, da se bo sklenil mir, sedaj pa poroča berlinski „Kleines Journal“ iz Peterburga: V tukajšnjih in v moskovskih finančnih krogih zatrjujejo z vso gotovostjo, da se mir v kratkem sklene. Vse vesti, da je carjev kronski svet sklenil, da se vojska nadaljuje, so izmišljene.

Ce pustimo na stran vse popolnoma nezanesljive interviewe, ki so večkrat z gotovim namenom popolnoma izmišljeni, nam ostanejo samo še dve pozitivni vesti.

Tokio, 28. avgusta. Izvanredni kabinetni svet ministrov in starejših državnikov se je ob 2 popoldne podal k mikadu, kjer so sejo nadaljevali. Tuse odloči, naj se sklene mir ali nadaljuje vojska. V samem Tokiu je vse mirno, kakor je doslej bilo.

Pariz, 28. avgusta. Clemenceau pozivlja v „Aurere“ francoskega predsednika, naj hitro in odločno podpira Rooseveltovo prizadevanje za mir. Med vesti, katerih zanesljivost se težko kontrolira spadajo še tele:

London, 28. avgusta. „Daily Telegraph“ poroča iz Tokia, da je mir zagotovljen in bo Rusija plačala zahtevano odškodnino. Iz Sangaja poročajo: Tu domnevajo, da bodo mir kmalu sklenili.

Pariz, 28. avgusta. Vsi listi se o miru izražajo pesimistično. Baje je car pripravljen odstopiti polovico Sahalina, noče pa plačati odškodnine. „Berlin. Tageblatt“ poroča iz New Yorka: Rusija je pripravljena plačati 100 milijonov dolarjev, za 500 milijonov dolarjev pa ni moč doseči sporazumljenja.

Nove ruske torpedovke.

Rim, 28. avgusta. „Messaggero“ javlja, da se ruska vlada pogaja z dvema italijanskima ladjedelnicama za zgradbo desetih visokomorskih torpedovk.

Notranje politični položaj.

Včeraj se je vršil na Dunaju ministrski svet. Posvetovali so se o tekočih poslih. Ker niso bili navzoči vsi ministri, odobri ministrski svet proračun za leto 1906. v prihodnjem ministrskem svetu, v katerem tudi sklenejo, kdaj naj se skliče državni zbor.

Vsenemškemu poslancu dr. Schalku so predvčerajšnjim nemški agrarci razbili shod v Bischofteinitzu. Vladni zastopnik je razpustil shod. — Namesto odstopivšega socialnodemokratskega poslance Hannicha iz splošne volivne skupine v liberškem okraju kandidira vsenemška delavska stranka delavca Predigerja.

Kriza na Ogrskem.

Košut se je razgovarjal v Karlovih Varih s sodnikom „N. Fr. Pr.“ o položaju. Rekel je, da se mora opustiti vsako upanje na rešitev krize, ako vladar ne dovoli narodnostnih koncesij v armadi. Nadalje je izjavil, da se Feyervaryja na Ogrskem nič ne boje. Če bodo nove volitve, upa Košut na še večjo zmago svoje stranke. Kar se tiče splošne volivne pravice jo ima sicer neodvisna stranka v svojem načrtu, a stranka ni voljna za splošno volivno pravico žrtvovati narodnostnih zahtev. Medtem ko govori Košut tako zmagovestno, pa dela Feyervary na vse kriplje, da ustanovi novo stranko, katere jedro bodo tvorili poslanci, ki so in še izstopijo iz lib. stranke. Stranka si bo nadala ime „radik. stranka“ in nastopi pri novih volitvah kot vladna stranka, ki bo poizkusila dobiti pri novih volitvah večino.

Nemci nevoljni na Gautscha.

Vsenemški tabor je zopet po konci. Zgodilo se je pa res nekaj, kar mora vzbuditi in razburiti kri najmirnejšega čestilca Vodanovega. „Politik namreč poroča, da podržavi vlada 1. januarja 1906 češko zasebno gimnazijo v Misteku na Moravskem. Več desetletij so vzdrževali misteški Čehi s pomočjo „Ustredni Matice šolske“ v Misteku za češke dijake sami svojo gimnazijo, dasi bi imela država skrbeti za prosveto slovanških dijakov. Zdaj pa, ko hoče vlada misteškim Čehom dati, kar jim gre po ustavnih določilih, so pa Nemci razburjeni. Ubogi Nemci!

Demonstracija za nedeljski počitek v Brnu.

Preteklo nedeljo so priredili brnski trgovski sodrujnik shod, na katerem so zahtevali celodnevni nedeljski počitek. Po shodu je priredilo kakih 300 trgovskih uslužbencev izprevod po mestu. Hoteli so korakati pred namestniško palačo, a jih je policija ustavila. K namestniku so odposlali poslaništvo dveh čeških in dveh nemških trgovskih sodrudnikov. Ker ni bil namestnik grof Zierotin doma, so zahtevali nedeljski počitek pri dvornem svetniku Salomonu. Trgovski sodrudniki so korakali nato še po več cestah in peli češke in nemške pesmi, na kar so se razšli na poziv svojih voditeljev.

Vstaja v nemški jugovzhodni Afriki.

Poveljnik nemške bojne ladje „Bussard“ je poročal v Berlin: Nadporočnik Paasche je presenetil na potu v Mtausae kakih 1000 mož močno vstaško četo zamorcev, ki so bili oboroženi s puškami. Zamorci, ki so izgubili 73 mrtvih, so bežali na južni breg reke Rufiji. Vstaja domačinov se je razširila tudi na okraj Lindi. Boje se, da napadejo vstaški zamorci mesto Lindi.

Pričetek volilnega gibanja na Ruskem.

Iz Peterburga javljajo 26. t. m.: Volilna agitacija je že pričela. „Rus“ je priobčil listo členov stranke zemstev, katerih izvolitev bi bilo želeli, med temi se nahajajo imena poslancev od meseca junija in drugih liberalnih mož. Bo-li kandidiral tudi profesor knez Trubeckoj, ni še znano; zamogel bi to storiti, ako se odpove profesuri. Neki člen zemstva je prepotoval petrograjsko gubernijo ter konstatiral, da so se ustanovile politične stranke. Največ šans da imajo opozicijonci; mnogo je odvisno od tega, se bo li udeležila volitev večina družbe, ki se sedaj ni bavila s politiko.

Rusija.

Gosudarstvenna duma. Danes je napovedana prva seja posebne komisije, ki ima nalogo proučevati predpise za gosudarstveno dumo. Pred vsem bodo proučili način volitev in predpise na uradnistvo. Komisija bo določila, naj li določi način volitev posebni zakon ali naj izdajo za prvo volitev začasna določila in prepuste dumi, da izdela dotični zakon.

Odstop Durnova. Poročajo, da je novoimenovani moskovski generalni gubernator že naznanil, da odstopi.

Rusko-Poljsko. Splošna stavka v Sosnovicah in Dombrovem vprizorjena proti dumi je končana. V vojašnici 15 ruskega pehotnega polka v Sosnovicah je bila vržena bomba, ki pa ni nobenega ranila.

Revolucija v Sibiriji. Iz bruhrnila je prekucija v mnogih večjih sibirskih krajih.

Nemiri v Kavkazu. Med nemiri v Kčadižvaru je bilo ubitih 7, ranjenih pa 12 oseb. Kmetje niso hoteli izročiti knezu M u h r a n s k e m u pripadajoči del žetve. Ko so zaprli 3 kmečke voditelje, so jih kmetje oprostili s silo. Vojaštvo je došlo knezu na pomoč, ki je vzel nato kmetom pripadajoči mu del žetve. Nad tiseč kmetov oboroženih s palicami in vilami je pridrla na knežev posestvo in zahtevalo žito na zaj. Izjavili so, da v prihodnje nočejo ničesar več plačevati posestnikom. S strelji so ranili nekega kazaskega častnika na glavi, ki je nato zapovedal kazakom streljati na kmete, ki so se razpršili, ko so padli sireli. Knežev posestvo straži vojaštvo. Ob belem dnevu je bil umorjen iz zasede neki kazak, dan pozneje je pa bil ranjen knez M u h r a n s k i.

Umetno razburjenje Nemcev v Sleziji.

Na nemškem protestnem shodu v Opavi preteklo nedeljo zvečer je poročal poslanec dr. Sommer, da vlada ne namerava izdati jezikovnih odredb za Slezijo, kar mu je izjavil Gautscha. Shod je izjavil, da uveljavi vlada Stremayrjeve odredbe iz l. 1882, ki se izvršujejo le v nekaterih šlezjskih okrajih, za vsa sodišča v Sleziji. Ker je bilo imenovanih zadnji čas več slovanskih uradnikov so izrekli vladi nezaupnico. — Čehi prirede 3. septembra v Kathereinu veliko slavnost. Nameravali so prirediti v Opavi tudi slavnostni izprevod, a jih je načelnik deželne

vlade pregovoril, da so opustili nameravani načrt.

Angleško brodovje v Baltiškem morju.

V nedeljo zvečer je došlo angleško brodovje v Swinemunde, kjer pozdravi Angleže nemška vojna mornarica. Včeraj je obiskal nemški veliki admiral Köster angleškega admirala Wilsona, ki mu je takoj povrnil obisk.

Turčija.

Turška vlada je pozvala bolgarsko, naj izroči Turčiji one Armence, ki so zapleteni v zaroto, ki je povzročila napad na sultana — Bolgarska vlada najbrže odgovori, da ne namerava izročiti Armencev.

Pogreb v Košicah umorjenega črkostavca Kleina

se je izvršil mirno a svečano. Izprevod so otvorili socialisti, ki so nosili transparente z napisi: „Doli z militarizmom, živel proletariat!“ Ogrski časnikarji so darovali venec z napisom: „Ideje ne morete umoriti!“ — Vdova pokojnega Aladara Kleina, ki ga je v uredništvu „Kassai Hirlapa“ umoril poročnik Sartory, je dobila približno 400 sožalnih brzojavk. Zanimiva je brzojavka anarhista Heyda iz Thüringena, ki je brzojavil: „Prejmite moje sožalje. Nož za nož proti tem razbojnikom!“ Castniki 34. polka dobivajo grozilna pisma, na katera jim je zabranjeno odgovarjati. Meščanstvo je silno razburjeno.

Slovaki za splošno volivno pravico.

Slovaška narodna stranka je priredila v nedeljo v Požunu javni ljudski shod, na katerem so zahtevali splošno volivno in tajno volivno pravico in zakonito zajamčeno svobodo shodov in društev kakor tudi politično in narodno svobodo.

Nemške silovitosti v Afriki.

Berlin, 28. avgusta. „Köln Ztg“ oostro napada guvernerja nemške vzhodne Afrike, grofa G o e t z e n a, ker je zakrivil vstajo s svojim silovitim nastopom proti domačinom.

Francoska svobodoljubnost.

Pariz, 28. avgusta. Neki učitelj, član generalnega sveta v Marni, je sprožil predlog, naj se iz učne knjige za moralo v francoskih ljudskih šolah črta poglavje, ki govori o dolžnostih do Boga. Predlog je bil sprejet. Vlada ga bo najbrže odobrila.

Strankarski shod avstrijske socialne demokracije

se vrši letos dne 30. oktobra na Dunaju. Med drugim nameravajo razpravljati o sledečih točkah: Avstrijska kriza in volivno pravo, splošna stavka, starostno in invaliditetno zavarovanje in preskrba za vdove in sirote, militarizem. Da bo treskalo i na krščanske socialiste in na krščanske stranke, je seveda samoobsebi umevno.

Italijansko vseučiliško vprašanje.

Na shodu istrskih županov v Poreču so soglasno sklenili, da zahtevajo italijansko vseučilišče v Trstu ali pa nič. — Pa nič!

Stajerske novice.

Š Nadškof sarajevski dr. Stadler biva te dni pri sv. Jožefu poleg Celja. Presvetli je bil nevarno bolan, zato se je mudil dalj časa v južnih krajih: na Krku, Grškem, v Carigradu. Zdaj ko se je srečno pozdravil, se je umaknil za nekaj dni semkaj v samoto. Spremlja ga kanonik dr. Ivan Šarić, ureanik „Vrhbosne“.

Š Poročil se je gosp. Ludovik Stiker, odvetniški koncipijent v Celju, z gđ. Marijo Schauer, hčerko veleposestnika na Vranskem.

Š Hrastnik. V nedeljo prirede „Hrastniški diletanti“ veselico in čisti dobiček izročimo pripravljalnemu odboru novega delavskega društva.

Š Sest metrov globoko padel je v soboto 26. t. m. 14letni delavec Anton Stupan iz Maribora pri razširjanju tiške skarne sv. Cirila v Mariboru. Po lastni neopredvidnosti je padel raz 6 m visoki zid in se na glavi mečno poškodoval.

Š Tiskarno sv. Cirila v Mariboru bodo zelo razširili. Zid za prvo nadstropje je že dograjen. V prvem nadstropju bodo prostori za stavce, spodaj pa za nove moderne stroje. Tiskarna bo vsa modernopremljena in tudi osobje se bo zdatno pomnožilo. To pač jasno kaže, da Slovenci tudi v tej stroki napredujemo.

Izpred sodišča.

Izpred porotnega sodišča v Ljubljani.

O č e j o j e o v a d i l. Dne 19. junija t. l. povila je 26 let stara Marija Jurjavčič samska, posestnika hči v Zerovskem vrhu, po noči dvoječke, katere je umorila. Ker ima že od preje še živečega okoli 2 let starega nezakonskega otroka, morala je doma marsikako trpko besedo preslišati zlasti ko so opazili, da se nahaja v blagoslovljenem stanu. Ko je prišla po porodu k zavesti se je silno prestrašila, ko je opazila, da si je s svojo lahkomišljenostjo nakopala veliko breme, zato je sklenila, se otrok iznebiti. Zavrila je novorojenčka v predpasnik, in ju odnesla v goščavo. Marija Jurjavčič je otrokoma usta z listjem zamašila, potem ju z listjem pokrila in na vrh položila dva kamena, potem pa odšla domov, kjer se je vlegla v posteljo. Drugi dan je obdolženka opravljala svoja vsakdanja posla, vendar se ji je njena prebema po zunanosti poznala. Na očitanje domačih je od hiše pobegnila, obiskala neko znanko v Osojnici, kjer so jo orožniki na ovadbo njenega lastnega očeta prijeli. Na lice mesta došla komisija je konstatovala, da sta bila dvoječka moškega spola popolno razvita, ako sta se pa sploh živa rodila ali ne, se ni moglo konstatovati, ker so bila trupla vsled vročine že nagnita in črva. Porotniki so potrdili umor enega otroka, potrdili so pa tudi vprašanje, da je bila zmedena. — Vsled tega je bila detomorilka oproščena.

Tat iz nava de. Lovrenc Ternjak, 48 let star, dninar v Bistrici v Rožni dolini na Koroškem pristojen, je bil že 20krat kaznovan. Pri deželni sodnji v Celovcu je bil obsojen radi tatvine na 18 mesecev težke ječe, in po prestani kazni se je oddal v prisilno delavnico kjer je ostal 20 mesecev. Ternjak pravi, da je bila njegova zadnja služba v Pavličevem mlinu, ker ga je zadel nova nesreča, da je bil zaradi sokrivde pri tatvini po krivici na tri tedne zapora obsojen. Po prestani kazni je prišel čez Ljubelj v Trzič kjer je zaradi beračenja 14 dni v zaporu sedel, od tod se je vrnil na Koroško, kjer je delal pri raznih kmetih, za katere imena pa ne ve. Letos na Veliki četrtek je prišel k posestniku Janezu Staretu z Labore, v roki je držal malo culico in prosil za sprejem v službo, s početka se ga je gospodar branil končno ga je pa obdržal ker mu je Trnjak obljuboval, da bo vstrajen in priden, da si hoče novo obleko prislužiti s katero bo mogel iti v cerkev. Komaj so pa prazniki minuli, že jo je ponoči skrivaj popihal, izgnila je pa gospodarju 1 dolga veriga, dve žlajdri in dva po pol metra dolga jermena Dne 26. majnika je prišel v Longhijevo gostilno ter je zahteval časo piva. Ker je imela gostilničarka dovolj družega posla je Ternjak odšel, ne da bi kaj plačal. Longhi jutro se je vrnil ter ponujal Mariji Drugi prav po ceni par ženskih črevljev, 2 svilnati ruti in 7 nožev. Ker se je gostilničarki obdolženec zdel sumljiv, poslala je po orožnike, ki so ga še isti dan aretovali. — V tej zadevi pravi obdolženec, da ko je prenočil v Krivčevi šupi v Hrušici je prišel nočiti neki njemu neznan bolj prileten mož, ki mu je te reči dal z naročilom, da naj jih proda, ter da se bosta z izkupilom delila, pripomnil je še, da je vse to od njegove sestre, končno je pa le priznal, da je vse te reči pokradel v neki gostilni na Hrušici. Pri telesni raziskavi se je tudi pri njem našlo kladiivo in klepišče o katerih rečeh pravi, da jih je kupil. Aretujočemu orožniku se je izdal za Josipa Koširja, doma iz Kranjske gore. Porotniki so pritrldili na njih stavljen vprašanja in sodni dvor ga je obsodil na pet let težke ječe.

Oropani delavec. Anton Kolenec, pristojen v Drenskorebro na Stajerskem, sedaj je zidar v Oberrah, je bil 7krat zaradi tatvine in mnogokrat že zaradi drugih deliktov kaznovan. Pri okrožnem kot porotnem sodišču v Celju je bil obsojen pred sedmimi leti zaradi tatvine iz nava de na 6 let težke ječe. To kazen je prestal 29. avgusta 1904. Meseca svečena 1905 je prišel h gradbi bohinjske železnice, a že meseca marca t. l. je poizkušal izvršiti več žepnih tatvin katere se mu pa k sreči niso vse obnesle, le dne 3. majnika je v Bohinju na cesti izmaknil uro z verižico iz žepa Franceta Bavca, s katerim sta skupaj hodila. Kolenec je mesca aprila pri delu ponesrečil in že 20. majnika ni ničesar delal. Pač pa je užival takozvano bolniščinno, za katero je dobil dne 20. majnika izplačanih 12 K 60 h. Po lastnem priznanju preje ni imel več denarja nego 3 K 46 h. Ravno isto soboto, ko je Kolenec prejel svojo bolniščinino, popival je v Lampetovi baraki, to je bilo zvečer. Tja je prišel tudi delavec Jakob Lajovec s svojim prijateljom Antonom Sedejem. Kolenec je že v Jarmrovi gostilni v Podklancu videl, kako da je Lajovec svoj srebrni denar zamenjal v papirnatega in zato dobil dva 10 kronska bankovca. Ker je Lajovec dosti pil, postal je pijan, in tovariš Sedej je še pred 9. uro zapustil baravo; spravljal je tudi svojega tovariša seboj, a ti ni hotel

oditi. Jakob Lajovec ne ve iz lastne vednosti, kdaj da ga je Sedej zapustil in kaj se je v tem času godilo. Ko je pa prišel Lajovec zopet v barako, vrnila se mu je popolaoma zavest. Spominjal se je dobro kako ga je gonil Kolenec spat, in ko je šel iz gostilne, prišel je obdolženec za njim, ter ga sem in tja pahal, da je padel in se udaril na levo senco, končno ga je vrgel na kamen — kvader, kjer je nezavesten obležal, in ko je prišel k sebi, je takoj zapazil, da je ob ves denar, t. j. 26 K 60 h, denarnico katero je vedno hranil v žepu je pa izpraznjena pred njim na tleh ležala. Drugi dan je popival obdolženec po več gostilnah, okoli polnoči je bil v tunelskem hotelu, tam je imel 5 štefanov vina na mizi ter je bil s piščajo in cigaretami jako radodaren. Izvedlo se je tudi, da je menjal dva bankovca po 10 K. Pri aretaciji so pa še pri njemu našli 5 K 94 h. Obdolženec je deloma svojo krivdo priznal. Priče, gostilničarka Ivana Lampe in njen hlapec France Piric potrđita da je obdolženec Lajovcu na ravno taki način silo delal, kakor je bilo prej opisano. Tudi Kolenec sam priznava, da je Lajovcu vzel ves njegov denar. Ta obravnava se je pričela popoldne, a pri zaključku lista še ni bila končana.

Dnevne novice.

Deželni šolski svet proti učitelju Jakliču.

Učitelj Jaklič bi bil moral s 1. jan. 1903. biti pomaknjen v višji plačilni razred. Takrat je nastopil proti njemu dež. nadzornik g. Hubad. Leto kasneje je bilo popolnoma iz lastnega nagiba obljubljeno ravno temu učitelju od kompetentne osebe, da ne bo nobene ovire več, da ne bi bil pomaknjen v višji plačilni razred. Par dni kasneje je ravno tista kompetentna oseba se ustrašila gromenja dr. Tavčarjevega in glasovala proti svojemu prepričanju za dr. Tavčarjev predlog, da se vzame Jakliču za tri leta pravica do višje plače. Ta famozni sklep dež. šolskega sveta je ministrstvo toliko razveljavilo, da velja ta sklep samo za eno leto. Zgoditi bi se bilo moralo začetkom t. l. kar se je tembolj pričakovalo, ker ni bilo nič tacega, kar bi moglo dati povod kakemu discipliniranju. Dež. šol. svetu seveda ni bil ljub odlok ministrstva — toda ker si samo nespametni ne zna pomagati! — si je pomagal na originalen način. Takrat je prevzel vlogo dež. nadzornik gosp. Frančiček Levec. Teden dni pred sejo pride inšpiciracit šolo — Jaklič je ležal v bolnišnici — in nasledek tega, zopet preteriranje! Na ta način se seveda ministrski odloki najlože osmešijo! Ob tej priliki se je zelo denunciralo in posledica je bila disciplinarna preiskava, ki naj bi snela Jakliču zopet 200 K. — Navedenih je bila cela vrsta obtežilnih točk, s katerimi je prijadral meseca marca okrajni nadzornik g. Turk v Dobropolje! Ob tej priliki je izvedel Jaklič da ta preiskava prinese 200 K ali jih pa tudi ne. Posledica te preiskave pa je: 1. Discipliniranje s prikrajšanjem plače in 2. Ukor. Tako je zadela zdaj Jakliča dva kratna kazena!, ki v zakonu ni opravičena. Jasno je, da dokler bodo hofratski aspirantje imeli kaj besede, se Jakliču ne bo bolje godilo. Pričakovati smé le strogih ukorov vsaj za dobe Heinove vlade, pod katero se nekateri značajni „možje“ zatajili svoje mišljenje in besede in uredili svoje razmerje do višjega mesta na način, ki jih najprej privede do hofratstva. Ker so dnevi Heinovi šteti, smejo pričakovati, da dosežejo cilj za katerim plovejo, čeprav preko žrtev, v kratkem času.

— **Slavnost v Vevčah.** Ena najlepših slavnostij ognjegascv, kar jih je bilo zadnja leta na Kranjskem, se je vršila preteklo nedeljo v Vevčah. Slavnost 25letnice ondotnega tovarniškega gasilnega društva se je vršila v vsakem oziru izbornu, za kar gre v prvi vrsti hvala tovarniškemu vodstvu, ki se ni strašilo velikih stroškov. Slavnost je bila združena z odlikovanjem delavcev in delavk, ki so že nad 40 let v tovarni. Vse hiše okolu tovarne so bile okrašene z nešteti slovenskimi zastavami. Slavnost se je pričela zjutraj z božjo službo, katere so se udeležila ognjegasna društva iz Stepanje vasi, Bizovika in domače ognjegasno društvo, ki je nastopilo v novi uniformi, vevška delavska organizacija pod svoje novo zastavo. Posebno pozornost je vzbujalo, da so zastopniki tovarniškega vodstva prvi korakali pod delavsko zastavo. S tem so dali lep zgled. Po sv. maši se je na dvorišču tovarne vršila dekoracija delavcev-jubilantov, ki so: Cerne Jernej, Gre-

gorc Urša, Kernc Franc, Lampič Neža, Lampret Franc, Ocvirk Urša, Skotin Jedrt, Tertnik Urša. Delavstvo je v lepem govoru nagovoril voditelj okrajnega glavarstva pl. Banitz, ki je kazal na lepo razmerje med tovarniškim vodstvom in delavstvom v Vevčah, govoril je dalje upravni svetnik gosp. Tausig, ki je počastil slavnost s svojim dohodom, in č. g. župnik Kolar, čegar besede so napravile mogočen vtis. Z delavsko zastavo v roki je stopil naprej tovariš Jeriha ter se v imenu delavstva iskreno zahvaljeval, želeč, da bi dobro razmerje vedno vladalo med vodstvom in delavstvom. Opomnit moramo še, da je bila vsakemu odlikovanemu delavcu in delavki izročena v spomin od tovarniškega vodstva hranilna knjižica z vlogo 100 kron s posebnimi priznanimi pismi in da so bili dopolne vsi gasilci gostoljubno pogoščeni. Splošno smo čuli tudi vse, ki so se udeležili dopoldanske slavnosti, hvaliti prekrasno petje v cerkvi. Opoldne je bil na restavracijskem vrtu pod bogato okrašeno lopo banket, kjer so se čule navdušene napitnice. Priljubljeni nadravatelj g. Tittel je napisal presv. cesarju, s klicem „Živio“ in „Hoch“, vodja okrajnega glavarstva pl. Banitz a je napisal vzajemnosti med tovarniškim vodstvom in delavstvom, predsednik kranjske gasilske zveze g. Doberlet tovarni. Popoldne so došla na slavnost še naslednja gasilna društva: iz Ljubljane mestno prostovoljno gasilno društvo in gasilno društvo tobačne tovarne, ognjegasna društva iz Skofelje, Smarja, Most in Viča. Popoldne je g. Doberlet oddal poveljstvo načelniku ljubljanskega gasilnega društva g. Ludoviku Striclj, ki je poveljeval vsa društva s krepkim slovenskim poveljem. Lep govor je imel na zbrano gasilstvo tajnik gasilske zveze g. nadučitelj Trošt. Spodbujal je gasilce k vzajemnemu delovanju na polju gasilstva, ter se posebno toplo spominjal vzajemnosti vevških ognjegascv z okoliškimi društvi, posebno dolgoletnih vezi z ljubljanskim gasilnim društvom, katero vez je vedno čvrsto pospeševal načelnik ljubljanskega gasilnega društva gospod Stricelj. Nato so bile izročene častne diplome vevškim gasilcem, ki so že 25 let v službi gasilstva: Rozmanu, Tomšiču, Polaku in Čepiču. K popoldanski veselici, katere obseg in uredba je občinstvo naravnost presenetila, se je zbralo na stotine in stotine ljudi. Skrbljivo je bilo za najraznovrstnejšo zabavo, tako da je imel tudi z velikomestnimi veselici razvajeni človek dovolj prijetne zabave. Zvečer se je ves vrt svetil v svitu neštetih lampijonov, elektriških žarnic, posebno čarobno je bil z električnimi žicami razsvetljen slavolok pri vhodu Pomnožena tovarniška godba je svirala tako izbornu, da je vse hvalilo njen lep napredek. — Domači pevski zbor pod spretnim vodstvom g. Pirnata je krasno prepeval in žel občno pohvalo. Pevci iz Bizovika in drugi ognjegasci-pevci so aranžirali zборе, tako, da je bila ob petju, godbi in raznovrstnih zabavah res prava ljudska veselica. Izšle so tudi posebne spominske razglednice. — Da se je vse tako lepo in v redu vršilo ima gotovo znatnih zaslug predsednik gasilske zveze, ki je šel z mnogim svetom prirediteljem na roko in gg. šef Poche in prometni vodja Kissling, ki sta vse spretno aranžirala. Vse se je izvršilo na občno zadovoljnost, vladala je najlepša sloga, taka slavnost pa bode gotovo vsem udeležencem ostala v najboljšem spominu.

— **Umor v Zagorju. — Osumljenec prijet.** Ob veliki udeležbi rudniških uradnikov, rudarjev in drugega občinstva vršil se je v nedeljo popoldne pogreb umorjenega uradnika Dettela v Zagorju, potem ko se je vršila preje obdukcija. Kot osumljenca so zaprli nekega 25 let starega delavca Martina Raka, kateri je bil že enkrat radi poboja kaznovan. Storilec je udaril svojo žrtev od zadaj z ostrino v zatilnik ter Dettela predril vrat, nato ga je pa še s plošnatim delom cepina po glavi udaril in mu razbil črepinjo. Ker je orodje s številkami zaznamovano in je cepin ležal v bližju ubitega, se je takoj vedelo, da je po znamenju številke cepin last Martina Raka. Tudi stopinje, da celo žrebli obutve se vjemajo z Rakovimi črevlji; na enem črevlju našla se je krvava lisa in nekaj belih las. Kakor se čuje, je Rak to storil iz maščevanja, ker mu Dettela ni hotel dati predujema, marveč je rekel, da naj žena ponj pride. Osumljenca Raka so orožniki odvedli v sodnijski zapor v Litijo. Žena Rakova je orožniku sama rekla o svojem možu: „Bo že ta pravil!“

— **Hmeljarskega izleta v Savinjsko dolino** se je udeležilo nad 100 izletnikov pod vodstvom g. Legvarta. Ob prihodu v trg Zalec so sprejeli nekateri žalski rodoljubi slovenske izletnike s soštanjsko godbo. Okrog Žalca razprostirajo se nepregledni nasadi hmelja. Izletniki so obiskali najprvo poslopje združne hmeljarne. Tu pozdravi došle g. nadučitelj Petriček povdarjajoč, da je do današnje stopi-

nje blagostanja dovedlo Savinjsko dolino hmeljarstvo. V hmeljarni razkazovali so gg. Petriček, Roblek in Bergman razne stroje in priprave za prepariranje in basanje hmelja. Po zajtrku začelo se je praktično predavanje in poduk pri nasadih v okolici. Pri predavanju pomagali so g. Legvartu že omenjeni žalski gospodje. Ogleдали so se nasadi in sušilnice za hmelj. Poduku sledili so izletniki z zanimanjem. Pred odhodom bil je skupen sestanek v kolodvorski restavraciji, kjer je gostom na ljubo igrala soštanjska godba. Dragim štajerskim bratom je napival in se zahvaljeval v imenu Kranjske kmet. družbe g. Legvart, v imenu Gorenjcev deželni poslanec g. Demšar, gostom sta odzdravljala notar g. Kolenšek in medicinec g. Bergman. Godba je igrala do odhoda vlaka. Vlak se je odpeljal ob navdušenih pozdravih. Vsem izletnikom ostane v spominu bratski sestanek.

— **Umor na Dunaju.** V bližini cesarskega gradu Schönbrunn so našli umorjeno neznano 25 let staro dekle. Glavo ima vso razbito. Truplo je bilo zašito v vrečo in pokrito z listjem in vejami. Perilo ima umorjeno dekle zaznamovano s črkami B B

— **Solske vesti.** G. Franc Bratoš v Kamniku je imenovan za prov. učitelja v Loškem Potoku, za prov. učiteljico istotam je imenovana gospodična Josipina Majde od Sv. Križa.

— **Grof Auersperg — korni poveljnik v Zagrebu.** „Slovenčeva“ vest, da bo fml. grof Auersperg postal korni poveljnik v Zagrebu, se je potrdila. Dotočeno imenovanje se je včeraj izvršilo. Grof Auersperg je bil rojen l. 1842. v Pragi.

— **Novi pristaniški poveljnik v Pulju.** Pujski pristaniški poveljnik Fr. baron Minutillo gre v pokoj, na njegovo mesto pa je imenovan kontreadmiral Juli Ripper.

— **25. vlom tržaških tatov** se je izvršil v — Gradežu in sicer na pošti. Vlomili so v blagajno, pa niso ničesar našli. Orodje in način vloma dokazujeta, da so tatovi udje tržaške tatinke družbe, ki jo ne morejo zlatiti.

— **Goriškim težakom in voznikom** se gospodarji odgovorili ugodno. Podrobnosti manjka. Zahtevajo od delavcev, da se organizirajo na podlagi postav, sestavijo statut in se jamejo tem potem pogajati z delodajalci.

— **Zrtev dela.** V Crnicah, na otoku Cresu je zidal Jurašič malo hišico. Kar se podre zid in ga ubije. Jurašič, priden in delaven kmetovalec, zapušča ženo in osem sinov, od katerih ima največji 12 let.

— **Slive** so v Bosni letos slabe uspele. Nabrali jih bodo komaj za 1000 vagonov. V Srbiji je boljše, pridelali so za 2400 vagonov sliv

— **V Izoli** na istrski obali je izvoljen za župana Lah Franc Vascotti.

— **Strela je ubila** v Tržiču na Goriškem kmetiča Dominika Gallopinu. Njegovega sina pa je onesvestila.

— **Razširili bodo ljudsko šolo** v Vavtvasi na dvorazrednico prihodnje šolske leto.

— **Voz je zmečkal** posestnika Mihaela Smrkolja iz Žvarulje, občina Kanderže. Ponesrečeni zapušča osem otrok.

— **Odvzet poštni debit.** Dež. vlada za Bosno in Hercegovino je odvzela reškemu „Novemu Listu“ poštni debit za Bosno in Hercegovino.

— **Preprečena nesreča.** Na postaji Sava pri Litiji je 27. t. m. izstopila iz vlaka večja lovska družba. Nakrat je od nasprotne strani pridrvel tovorni vlak, katerega stroj je prijel g. Viktorja pl. Wurzbacha in ga treščil ob tla. Neki sprevoznik je hipoma potegnil g. Wurzbacha proč, sicer bi bil g. Wurzbach, ki ima sedaj le nekaj poškodb, gotovo povožen.

— **Občina Loški potok** je podelila častno občanstvo svojemu poslancu gospodu Primožu Pakiču. To je že tretja občina, katera bo tekom enega leta odlikovala velezaslužnega moža z imenovano častjo. Cestitamo!

— **Novo dijaško društvo v Trstu.** Včeraj ob 4. uri popoldne se je zbralo v dvorani Malty mnogo italijanskih dijakov, ki jih je sklical pripravljalni odbor „Lega studentesca del Litorale Austriaca“ (Dijaška zveza avstrijskega Primorja). Novemu društvu so dali ime „Avanguardia giovanile del Litorale“. Imelo bo več pododborov po istrskih mestih. Prijavili so se že dijaki iz Pulja, Koprna in Gorice. Ko so dijaki odšli domov, jih je čakalo več laških neodrešenih dijakov, pristašev liberalno judovske klike v Trstu in je provociralo, nakar so bili tepeni v Primorju se že tudi med Italijani dani. Judovskega liberalizma je vse že do grla sito.

— **Razpis službe otroške vrtarice.** Na otroškem vrtcu „Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“ na Savi pri Jesenicah se razpisuje služba druge otroške vrtarice. Prejemki so: plača letnih

800 kron in prosto stanovanje. Brezkolekovanane prošnje naj se vpošljejo najdalje do 8 septembra t. l. pod naslovom: „Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.“ — Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda. V Ljubljani, dne 25. avgusta 1905.

— **Beda.** V četrtek se je oglasila pri postojnski občini žena s petimi otroci. Hudo jih je bilo pogledati, tako siromašni so bili vsi in zanemarjeni. Žena je pripovedovala svojo žalostno povest. Pred leti se je s svojim možem izselila iz Turčije v Marziljo. Pred par meseci je pa mož umrl, nakar se je morala vrniti v domovino, da ne pogine od gladi. Napravila se je peš na pot in se res pretolkla do Postojne. Tu je omagala. Ženo in otroke so spravili v Trst, kjer je pa turški konzul odklonil jih podpirati. Zato so ubogo revico vred obdržali v policijskem varstvu, kjer imajo vsaj hrano in stanovanje.

— **Redka prikazen.** Piše se nam: Dne 23 avgusta videl sem na kapucinskem vrtu v Skofji Loki vinsko trto, na kateri sta 2 grozda: eden dozoreva drugi je še le v cvetju.

Ljubljanske novice.

lj **Nemška organizacija med trgovstvom v Ljubljani** počasi pa ustrajno napreduje. Počasi nemška organizacija izpodriva v nekaterih trgovinah domače trgov. pomočnike in jih nadomešča z Nemci ali pa z nemškutarji. Želeti bi bilo, da bi se vsaj slovenski šefi ne vsedali na te limanice. Sedaj se nemška trgovska organizacija čuti že tako trdno, da se vrše v vodilnih nemških krogih pogovori o ustanovitvi nemškega trgovskega društva v Ljubljani. — Slovensko trgovstvo, pozor!

lj **Zidje v Ljubljani.** Zadnji čas so se naselili v Ljubljani trije židovski trgovci. Zalibeg, da so se dobili med domačimi trgovci taki, ki so za dva taka žida posredovali, da sta prišla v Ljubljano. Sedaj išče zopet neki žid prostora in sicer je hotel vzeti v najem en prostor bivše Giontinijeve prodajalnice. Potrkal bo gotovo tudi drugod! Treba bo krepkega skupnega odpora domačih močij proti židovski konkurenci

lj **K duhovnim vajam**, ki so se pričele sineči v Alojzijevišču, se je zbralo poleg presvetlega gospoda kneza in škofa Antona Bonaventura še 88 duhovnikov. Med temi je tudi en duhovnik tržaške škofije. Vodi jih častiti p. Schroh, S. J.

lj **Prešernov spomenik.** Genija nad Prešernom so te dni montirali ter je s tem z vdelenjem obeh reliefov izvršeno najtežje delo. Ta teden se postavi še Prešernova soha na svoje mesto.

lj **Predavanje o Prešernu** bo nadaljeval g. fil. Adolf Robida v četrtek ob pol 7. uri v prostorih „Slovenske krščanske socialne zveze“, Franciškanske ulice, pritličje na levo, in ne kot smo pomotoma poročali v petek.

lj **Veselica šentpeterske ženske in moške podružnice Cirila in Metoda** se vrši kakor smo že objavili v nedeljo dne 3. septembra t. l. na vrtu bivše Hafaerjeve pivnice. Pri veselici sodeluje iz posebne prijaznosti pevsko društvo „Ljubljana“. Natančnejši spored se bode pravočasno objavil.

lj **Nadležen kosec.** Včeraj je prišel kosec Jernej Janoh v barako na Dunajski cesti, kjer se prodajajo raznovrstna žganja in si tam hotel ugasiti žejo s „ta grenkim“. Ker je pa imel hudo žejo, postal je zelo nadležen in vsakega prišlega nadlegoval, naj mu plača za žganje. Na vrsto je prišla tudi Neža Prašnikar, prodajalka, od katere je na vsak način hotel imeti še žganja, da si ravno še zavžitega ni plačal. Ker ga mu le ni hotela dati se je spustil kakor besen v njo, jo zgrabil in ji potegnil robec z glave. Da bi se ga rešila, je Prašnikar zgrabila steklenico ter je Janoha udarila z njo po glavi nakar je postal šele miren. Konec vsemu pa je naredil na lice mesta prišli stražnik.

lj **Preprečena pot.** Včeraj je mestni policijski nadstražnik Nikolaj Večerin aretoval na južnem kolodvoru Ivana Vidmarja, delavca, roj. 1886 v Starem logu, okr. Kočevje, ki se je nameraval izseliti v Ameriko, ne da bi bil zadostil vojaški dolžnosti. Vidmar je rekel nadstražniku, da gre na Nemško, kar se mu pa ni verjelo. Pri preiskavi je našel Večerin pri Vidmarju v suknjiču pod podlago všito večjo vsoto denarja, nakar je Vidmar priznal, da je nameraval iti v Ameriko in ponudil Večerinu 10 K, da bi ga pustil iti naprej.

lj **Porotne obravnave.** Pomotoma na dne 3. septembra t. l. označena porotna obravnava se bo vršila dne 4. septembra t. l.

lj **Smrtonosni skok iz vlaka.** Z rešilnim vozom so danes orepeljali v deželno bolnico delavca Rudolfa Simončiča iz Rova pri Radomljah. Skočil je iz vlaka pri

Trbovljah in si razbil lobanjo tako, da je malo upanja, da bi ozdravil.

Ij Trgovski minister v Ljubljani. Danes se je mudil v Ljubljani trgovski minister g. baron Call.

Ij Ljubljanska „Društvena godba“ priredi jutri, v sredo v hotelu „Lloyd“ koncert za člane. Začetek ob pol osmi uri zvečer. Vstop za člane prost, za nečlane 40 vinar. Koncert se vrši le pri ugodnem vremenu.

Ij Pokopali so 84 let starega železniškega čuvaja Ivana Rožiča, ki je umrl vsled estarelosti.

Ij Imenovan je za šolskega slugo na tukajšnjem učiteljsku narednik pešpolka št. 17 v Celovcu, g. Ivan Matzele.

Ij Imenik ljubljanskih porotnikov je razporejen do 31. avgusta na magistratu.

Ij Izgubljen je cekin za 10 kron. Pešten najditelj se prosi, da odda denar na policijo.

Ij Tatvina. V Slomškovih ulicah št. 3 je nekdo ukradel vrtnarju Ivanu Kramarju iz nezaklenjene sobe denarnico s 4 K denarja, diamant za steklo rezati vredne 5 K.

Telefonska in brzojavna poročila. Umor na Dunaju.

Dunaj, 29. avgusta. Kakor že sporočeno, so našli v parku Schönbrunn mrtvo žensko truplo. (Glej dnevne vesti. Ur.) Policija je bila opozorjena, da se je v Auschütz ulici št. 4 nekaj zgodilo. V tej hiši ni policija ničesar našla, pač pa je prišla na sled zločinu v hiši št. 2 v isti ulici. Ondi je doznala, da je bilo iz stanovanja motorskega voznika mestne železnice Jožefa Prügla slišati v nedeljo velik ropot. Ko je danes Prügel šel v službo, pozvana je bila na policijo njegova žena. Ondi je žena pripoznala, da je njen mož umoril služkinjo Bertoböhm. — Prügel se je s služkinjo spoznal v svoji službi in imel z njo ljubezensko razmerje. V nedeljo je deklico pripeljal v svoje stanovanje, kjer so bili navzoči njegova žena in otroci. Žena je kmalu na to odšla od doma. Nato je Prügel deklico umoril. Najprej jo je davil, potem pa s sekire udaril na levo sence. Truplo je pomahil v vrečo slame in pustil ležati v sobi. Ko je žena prišla domov, je skupno z ženo spravil po noči truplo v kovčeg in peljal na izposojenem vozu truplo proti Schönbrunnu, kjer je vrečo s truplom skril. Prügel je bil danes zjutraj v službi aretiran na nekem motorskem vozu. Tudi njegovo ženo so aretirali. Umorjena deklica je bila noseča, zato jo je Prügel umoril.

Vrhnik, 29. avgusta. V Horjulu je izvoljen za župana Ivan Stanonik, načelnik kmetijskega društva.

Gradec, 29. avg. Vozniki in uslužbenci velikih tukajšnjih spedijskih tvrdk stavkajo. Stavkajočih je 500. Vožnje je prevzela neka trdka, katere uslužbenec pa mora braniti policija, ker poizkušajo stavkajoči ustavljati vozove.

Trident, 29. avgusta. Medtem, ko so v Rivi sprejeli klic „Trst ali nič“, se je istega dne vršil shod tirolskih Italijanov v Cembri, kjer so se izrazili za vseučilišni sedež v Tridentu. To je že tretji laški shod Tridentincev, ki ne soglašajo z nameni liberalne klike v Trstu.

Poreč, 29. avgusta. Tu se je vršil prvi shod laških primorskih mest. Salata je poročal o delovanju permanentnega magistratnega odseka, Belli je govoril za provincialno in komunalno avtonomijo, Campitelli je predlagal novi moderni volivni red, Bartoli je predlagal občno volivno pravico. Predlog je bil sprejet. Salata je govoril zato, da se ribištvu izroči mestnim upravam. Velivni red, ki bi povečal glaseve meščanov, bi hrvaškimi kmečkim občinam neizmerno škodoval.

Brno, 29. avgusta. Poslanec Stransky je odležil mesto drugega podpredsednika mladočeškega kluba.

Szomolnok, 29. avgusta. Tu divja velik požar. Doslej je ogenj uničil že 165 hiš, dve cerkvi in magistrat. Pogorela je te-

bačna tovarna, kjer je bilo 800 delavcev v službi, do tal. 2 osebi sta zgoreli.

Riga, 29. avg. Nacionally banko so z bombo razstrelili.

Sebastopol, 29. avgusta. Glavni organizatorji upora na „Potemkinu“ so pobegnili iz ječ.

Berolin, 29. avg. „Vossische Zeitung“ poroča, da so v Moskvi zborovali demokratiški meščani in sklenili v slučaju, da vlada ne odgovori do 12. decembra na zahteve meščanstva, pridružiti se socialistom. Seji so prisostvovali tudi en admiral, dva generala in več drugih častnikov.

London, 29. avgusta. Na tukajšnjem japonskem poslanstvu so izjavili, da bo ruski car tudi glede odškodnine odnehal. Tudi v Berlinu so diplomatiški krogi mnenja, da se pogajanja ne bodo prekinila. Ruski listi, posebej „N. Vremja“ in „Slovo“ zatrjujejo, da ruski pooblaščenca ne bodo odnehal.

Peterburg, 29. avgusta. Pobjedonoscev je bil pozvan k carju. To spravlja v zvezo z dogodki v Rusiji in mirovnim vprašanjem.

Peterburg, 29. avgusta. Carjev ukaz odreja mobilizacijo v nekaterih distriktih okrajev Vilna, Grovno, Kurlandija, Livonija, Perm, Vietka, Simbirsk, Saratov, Orenburg, Astrahan in Ufa, da se armada na skrajnem vzhodu izpopolni.

Portsmouth, 29. avgusta. Rockefeller je z zastopnikom „National City Bank“ prišel sem, da poizkuša doseči glede mirovne odškodnine aranžma z Rusijo.

Portsmouth, 29. avgusta. Komura je dobil pričakovane instrukcije iz Tokia. Kakor se čuje, je dobil navodilo, naj odstopi od zahteve po vojni odškodnini in plačilu stroškov.

Zahvala.

Povodom nenadomestne izgube, ki nas je zadela s smrtjo pristrčno ljubljene, nepozabne matere, gospe

Marije Hiersche roj. Sehner
odvetnikove vdove

nam je došlo od blizu in daleč toliko tolažilnih dokazov iskrenega sočutja, da se čutimo dolžne izreči tem potom svojo najtoplejšo zahvalo.

Posebej se še najtoplejše zahvaljujemo preč. gosp. dr. Jan Ev. Kreku za vodstvo pogreba, domači ter sosedni preč. duhovščini in č. oo. kapucinom, blag. gg. trgovcu I. C. Demšar, uradn. Küttner, veleposestniku Novak, nadočitelju v. p. Levičnik, nadočitelju Sonec, trgovcu Thaler, velecenjenim rodbinam Globočnik, Hafner in Košmelj za spremstvo in darovane krasne vence, slavni požarni brambi, ki je preskrbela nosilce in svetilce, slavnemu bralnemu društvu za ganljivo nagrobno petje ter sploh vsakemu in vsem, ki so kakorkoli izkazali nepozabni pokojnici zadnjo čast ter nam lajšali veliko bolelost.

Vsem in vsakemu posebej pristrčni Bog plačaj! 1724

Železniki, 28. avgusta 1905.

Globoko žalujoča rodbina.

Bolniška strežnica

ki ima izpričevala iz bolnišnice išče službe. Gre lahko tudi na deželo in, če treba, tudi k slaboumnim. 1700 3-3

Naslov pové upravništvo „Slovenca“.

Stanovanje

s hrano pri odličnej ali boljše obitelji brez otrok ali le z dobro vzgojenimi lastnimi otroci ali k večjemu z dvema starejšimi ptujimi dečki iz boljših slojev se išče za zunanjeg dečka iz dobre družine, pohajajočega ljudsko šolo. Zahteva se zdravo stanovanje, dobra hrana in nepretržno strogo nadzorstvo. Vstop če možno že z 11. septembrom zaželjen. 1703 3-3

Ponudbe s zahtevami pod „Vestno nadzorstvo“ takoj našemu upravništvu.

Važno za vsako gospodinjstvo!

Če hočete žgane kave z velearomatiškim okusom, močjo in izdatnostjo, kupujte samo žgane kave

Prve ljubljanske

velike pražarne za kavo

KARLA PLANINŠKA na Dunajski cesti

nasproti kavarni „Evropa“

ki spajajo vse te vrline.

1194 104-13

Zahvala.

Za vse dokaze sočutja povodom boleznin smrti ljubega soproga in očeta, gospoda

Ivana Češnovar

trgovca, hišnega posestnika in meščana

izrekamo najiskrenejšo zahvalo vsem tistim, ki so ob priliki težke izgube z izkazom srčnega sočutja tešili žalost. Zlasti se zahvaljujemo častiti duhovščini sv. Jakoba za vodstvo pogreba, č. g. Fran Žvanu za prijazne obiske v zadnji bolezni, č. oo. frančiškonom, č. gg. salezijancem, pevskeму zboru salezijanskemu za ganljivo nagrobno, častitemu vodstvu Marijanišča in sirotišnice, vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za mnogobrojno udeležbo. Najiskrenejša zahvala vsem darovavcem in darovavkam vencev in vsem tistim, ki so na en ali drugi način z izrazom sočutja in prijateljstva znali tako lepo lajšati izgubo žalujoče družine.

V Ljubljani, dné 29. avgusta 1905.

1726 1-1

Fani Češnovar, soproga. Ivan, Stanko, Slavko, sinovi.
Paula, Angela, hčeri.

XX. letni tečaj

XX. letni tečaj

Oblastveno priznано

deško odgojevališče Kuglmayr
v Gorici 1526 13

sprejema učence, kateri obiskujejo srednje šole ali se za iste pripravljajo. Program na zahtevo.

2 dijaka

iz boljših krogov se sprejmeta na hrano in stanovanje v učiteljsko rodbino. 1727 1

Kje, pove uredništvo „Slovenca“.

Važno za trgovce!

Proda se dobro ohranjen 1725 3-1

močan sejmski voz

s streho, plahtami in stojalom.

Anton Wahösch, trgovec Videm, Štajersko.

Posestvo

št. 17 v Nomenju v bližini železniške postaje „Nomenj“ z gospodarskimi poslopi, živino in vsemi poljskimi pridelki se prodajo pod ugodnimi pogoji. Vrt je pripraven za zgradbo vile in meri okoli 3 há Travniki in gozd. Tik deželne ceste je kovačnica z vodno močjo z vsem kovaškim orodjem. Na željo se prodajo tudi omenjena kovačnica, hiša z vrtem in gozdom zase. Cena po sodni centvi in po dogovoru. Pojasnila daje slavno županstvo v Bohinjski Bistrici in lastnik ANTON KASTELIC v Logatcu. 1707 3-3

Le malo časa!

Od jutri, torek 29. avgusta se vrši v areni „Narodnega doma“ vsak dan izredno velika, fantastično-humoristiška predstava s

kinematografom

gospoda John Roland Mühlhauša.

Bogat vsopred! Več lepaki!

Začetek ob 8. uri zvečer. 1720 2-2

Vabi se k obilni udeležbi!

Ernest Hammerschmidta nasledniki Madile, Wutscher & K^o.

trgovina železnin in kovin

1980c 34-25

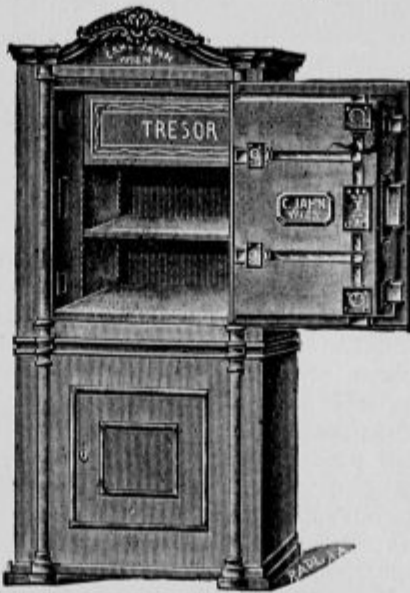
Ljubljana

Valvasorjev trg 6. Prešernove ulice 50.

Velika zaloga

blagajnic in denarnic ter vseh v železninsko stroko spadajočih predmetov.

Cene nizke!

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za izgube pri žrebanjih pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje.

Kulantna zvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba

„MERCUR“

l. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strebelsgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kurznih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnih. 18 150-92